

A GÖMÖRI KÖRNYEZET ÉS TÁJFEJLESZTŐ EGYESÜLET 2014. ÉVI KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGRŐL SZÓLÓ TARTALMI BESZÁMOLÓ

A Gömői Környezet és Tájfejlesztő Egyesület tevékenységét 2002 óta végzi Magyarországon főleg a szlovák határ menti Dél-Gömör térségben, de más, az ózdi, putnoki, kazincbarcikai és edelényi járások területén található településeket is érintenek programjaink.

Az Egyesület tagsága, a működés során bevont civilek, önkéntesek

Szervezetünk jelenleg 30 fő aktív tagja nagyrészt a térségben élő és tevékenykedő ember, akik a gömői táj és kulturális hagyományok megőrzése iránt elkötelezettek. A tagok egy részének végzettsége biztosítja tevékenységeink természet- és társadalomtudományi hátterét, de az egyesület, mint közösség nem kizárólag szakmai alapon szerveződik. Erősségünk, hogy az egyesület közössége változatos végzettségű, tudású, sokféle tapasztalattal és kulturális örökséggel rendelkező emberekből áll. A szerteágazó kapcsolatrendszer, a településekért tenni akaró helyi lakosság, a lelkesedésből elvégzett önkéntes tevékenységek mind egyesületünk munkáját segítik. A tagság, a közel 18 fő állandó önkéntes szerződéssel rendelkező, valamint a 40-60 alkalmi önkéntes tette lehetővé 2014-ben a térségben szervezett közel 200 program megvalósulását.

Az Egyesület általános céljai:

A környezeti és természeti értékeink megőrzése, védelme, fejlesztése, a fenntartható fejlődés szellemiségének terjesztése, az ökológiai kultúra fejlesztése, a globális szemléletre való nevelés, s mindezekon keresztül a fenntartható fejlődés gyakorlati megvalósítása. Segítjük a helyi kultúra és hagyományok őrzését, a helyi közösségek fejlődését, források felkutatásával, az egyes témákban érintettek párbeszédének elősegítésével.

Az Egyesület kiemelt tevékenységi területei:

1. A gömői táj természeti, környezeti, kulturális értékeinek feltárása, megőrzése és fejlesztése.
2. A természeti erőforrások fenntartható használatának elősegítése a helyi gazdaság fejlesztése érdekében.

3. Kiegészítő jövedelem szerzési lehetőségek létrejöttének elősegítése a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében.
4. A térségi, helyi kultúra, hagyományok megőrzésének segítése.
5. A helyi közösségek fejlesztése.
6. A gömöri népi építészeti emlékek megőrzésének, a falvak megújításának segítése.
7. Terület- és vidékfejlesztési tervek készítése és fejlesztési programok megvalósítása.
8. Oktatás, szemléletformálás, valamint oktatási, nevelési célprogramok kidolgozása és megvalósítása (Környezet- és természetvédelemmel, valamint a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek átadása, terjesztése).
9. A gömöri régió fenntartható fejlődésének elősegítése.
10. Határokon átnyúló, illetve nemzetközi kapcsolatok fejlesztése az alapszabályban foglalt célok megvalósítása érdekében.
11. Európai és országos környezet és természetvédelmi feladatok, vidékfejlesztési programok megvalósításának elősegítése, a társadalmi részvétel biztosítása.
12. Táj rehabilitációs programok tervezése és megvalósításukban való részvétel, tájközpontok létrehozása és működtetése.
13. A térség népességmegtartó képességének megőrzése, növelése.
14. Kutatási és fejlesztési programok megvalósítása.
15. Az önkormányzati, gazdasági és civil szervezetek együttműködésének elősegítése.
16. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok szociális, kulturális, valamint gazdasági felemelkedésének támogatása. képzése, szemléletformálása, alternatív életvezetési módszerek megismertetése.
17. A térségi lakosság széles körű tájékoztatása nyomtatott és elektronikus megjelenések révén.
18. Helyi közösségek társadalmi, gazdasági és kulturális életére nézve fejlesztő hatású programok, rendezvények szervezése és megvalósítása.
19. A vidéki- és ökoturizmushoz kapcsolható programok, rendezvények, fejlesztések tervezése és megvalósítása.
20. Nemzetközi szakmai és önkéntes programokban való részvétel.
21. A lakosság egészségi állapotának és életminőségének javítása.
22. Szakmai együttműködés térségi államigazgatási szervekkel, különösen az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósággal.
23. Közösségi tér kialakítása, működtetése, fejlesztése.

24. Községi szolgáltatások nyújtása, rendezvények generálása, szervezése
25. Községi szolgáltatók fogadása.

Fenti céljaink megvalósítása érdekében egyesületünk az alábbi tevékenységeket végezte:

1.) Környezet és természetvédelem, táji kultúra megőrzése

2014-ben is folytatódott tevékenységünk a hagyományos dél-gömöri gyümölcsfajták megőrzéséért. Annak érdekében, hogy az itt-ott még megtalálható ritka és az előregedőben levő gyakori fajták Gömörben fennmaradjanak, a helyi gazdálkodók, kiskert tulajdonosok folyamatos mentorálására van szükség. Gasztronómiai jellegű, illetve helyi termékeket előtérbe helyező programjaink több településen valósultak meg, melyeknek mindig részét képezi a gyümölcsfajták, vagy gyümölcstermékek felvonultatása. A térségi önkormányzatokkal együttműködve települési gyümölcsösök létrehozására készítettünk megvalósíthatósági terveket (Ragály, Trizs). Folytattuk az egyesület fajtagyűjteményének gondozását, önkéntes tevékenység keretében. Egyedi tájérték felmérő túrákat tartottunk ragályi iskolásoknak.

2.) Környezeti nevelés, az ifjúság aktivizálása, lakossági ismeretterjesztés

2009 óta van hosszú távú együttműködési megállapodásunk két térségi általános iskolával (Felsőnyárad, Ragály), de együttműködünk az aggteleki általános iskolával is több program keretében. Környezeti-nevelési tevékenységünk keretében környezetvédelmi szakköröket tartottuk és zöld jeles napokat valósítottunk meg terepi és tantermi foglalkozásokon, zöld polcot tartunk fenn a ragályi könyvtárban, gazdaság-látogatást, iskolán kívüli előadásokat szerveztünk. Iskolai természetvédelmi témájú előadásokat tartottunk, szakköreinken megismertettük a gyerekekkel a napenergia hasznosítás formáit, iskolai komposztáló sarkot alakítottunk ki.

Az iskolákkal együttműködve 15 programot valósítottunk meg (takarítási akció, természet megismerő, ismeretterjesztő szakköri foglalkozás, akadályverseny, kitekintő túra, Föld Napja, Nemzetközi Energiatakarékossági Világnap, Madarak és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap, Ne Vásárolj Semmit! Nap), összesen közel 500 fő részvételével. A felnőtt lakosság környezeti ismeretterjesztésével is foglalkoztunk, klubfoglalkozásaink és túráink alkalmával.

3.) Helyi közösségek aktivizálása

A térségben működő önkormányzatok civil szervezetek, gazdálkodók, vállalkozók számára is még ma is nehézséget jelent a pályázati felhívások nyomon követése, a megfelelő lehetőségek kiválasztása és ötleteik benyújtható tervvé formálása. Egyesületünk eddigi tevékenysége során számos, hazai vagy uniós forrásra épülő pályázatot valósított meg sikeresen. A projektek előkészítésében, kidolgozásában és megvalósításában szerzett tapasztalatainkat gyakorlati életben is kamatoztattuk. Önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok számára nyújtottunk be pályázatokat különféle kiírásokra. Projektötletekkel segítettünk több civil szerveződést a térségben. Ennek eredményeként 12 pályázati anyag kidolgozásában és benyújtásában segédkeztünk.

Aktív tagjai vagyunk a helyi LEADER közösségnek, részt vettünk annak több 2014. évi munkafolyamatában részt vettünk, hangsúllyal a helyi termékek népszerűsítésére irányuló tevékenységeken. Újabb projektötleteket dolgoztunk ki települési önkormányzatokkal is együttműködve, melyek a 2015-ben induló új 7 éves helyi vidékfejlesztési ciklusban lesznek beadhatóak.

4.) Közösségi együttműködések megvalósítása, kapcsolati hálónk bővítése

Évek óta kezdeményezői, vagy résztvevői vagyunk részt a térségi közösségi rendezvények szervezésének és megvalósításának. Így volt ez 2014-ben is. A VI. Gömöri Gyümölcsfesztivál megrendezésével az egyik legnagyobb hatású, a helyi közösségek összefogásán alapuló térségi rendezvényt tartjuk fenn. Az általunk megrendezett 3 térségi helyi terméknap új lehetőségeket és kapcsolatokat hozott az egyesület életében.

A térségi és a fiatalabb generációval való kapcsolattartást nagyban erősíti, hogy az Egyesület honlapján (www.gomorikte.hu), és a facebook-oldalunkon, folyamatosan, szinte napi rendszerességgel kommunikációt valósítunk meg környezeti témában, és beszámolunk az aktualitásokról és programjainkról.

A várhosszúréti székhelyű Gömöri Ifjúsági Társulással együttműködve újra elindítottuk egy határon átnyúló kezdeményezéssel, a Gömör-Tornai Nyárral kapcsolatos civil hálózatépítést.

5.) Fesztiválok, terméknapok, falunapok, a gömöri hagyományok ápolása

2014-ben is 6 kulturális, helyi hagyományörző nagy rendezvényt szerveztünk: VI. Gömöri Gyümölcsfesztivál Aggteleken, szeptemberben, V. Tele Kamra Ünnepe - október - Trizs községe önkormányzatával közösen szervezve. Adventi készülődés keretében – decemberben, Trizsben és Ragályon tartott foglalkozások. 3 helyi terméknapi megrendezése Boldván, Aggteleken és Edelényben 3000 fő látogatóval. E rendezvényeken bemutatkozási lehetőséget biztosítunk az amatőr helyi művészeti csoportoknak, ápoljuk a gömöri hagyományokat gasztronómiai bemutatók, kézműves foglalkozások, kulturális programok, táncházak, fajtakiállítások, szakmai előadások keretében. Téma napokat, falunapokat szervezünk, közreműködünk az önkéntes közösségek szerveződésében, elősegítjük a helyi termékek piacra jutását.

A hatodik alkalommal Aggteleken megrendezésre került a Gömöri Gyümölcsfesztivál egyesületünk saját kezdeményezése. Az előkészítő munkával hiányzó gyümölcsstermékek készítését generáltuk, igyekeztünk a gyümölcsfeldolgozást, mint fejlődési irányt népszerűsíteni. A fesztivál újra mozgósította a településeket, hogy megfelelő színvonalú megjelenéssel, kínálattal jelenjenek meg a rendezvényen. A környező települések lakói és fiataljai számára egy olyan találkozási alkalmat teremtettünk, melyhez hasonló nincs a térségben. Lehetőséget biztosítottunk a helyi dalköröknek, zenekaroknak, iskolában néptáncot tanuló gyerekeknek a nyilvános fellépésre.

A térségben még aktív kézművesek összefogásával felhívtuk a figyelmet ezekre az eltűnőben levő tevékenységekre. A fesztivál immár országos ismertségű, 30 állandó és közel 150 alkalmi önkéntessel, 8 település aktív részvételével és több, mint 2500 fős látogatói létszámmal.

Rendezvényeink kiegészítő jövedelemszerzési lehetőséget nyújtottak helyi termelőknek, gazdálkodóknak, közösség-szervező erőként hatnak a térségben. A hátrányos helyzetű csoportok (idősek, roma lakosság, kisgyermekesek, munkanélküliek) számára kulturált és helyben elérhető programokat nyújtunk. Az idősek és fiatalok együtt kapcsolódnak be a programokba.

6.) Egészségfejlesztés

„Egészségre nevelő és szemléletformáló életmód programok - lokális színtereken” című pályázat keretében kisgyermekes anyák, szociálisan hátrányos helyzetű családok és munkanélküliek egészség fejlesztési programját valósítjuk meg Ragály településen. Ennek keretében egészségügyi állapotfelmérést, túrákat, előadásokat, lakossági fórumokat, klub

foglalkozásokat és gyakorlati oktatásokat, kiállításokat és egészségnapokat szerveztünk az egészségügyi témákban. A program a térségben további 6 településen zajlott és szervezetünk itt is bekapcsolódott a tevékenységek megvalósításába (Trizs, Imola, Szuhafő, Aggtelek, Kurityán, Rudolftelep). A programok lebonyolítását jórészt az egyesület tagjai, önkéntesei végezték egészséges táplálkozás, mozgás, drog, alkohol, dohányzás, egészséges életmód témakörökben körülbelül 1100 fő részvételével.

A közel 70 megvalósított program eredményeként javult a települések lakosságának általános környezeti állapota, ismereteiket gazdagították az egészséges életmódról. Önszerveződő módon és az egyesület segítségével a programok folytatódnak 2015-ben is.

7. Térségi foglalkoztatás elősegítése

„Pályakezdő fiatalok foglalkoztatása egy hátrányos helyzetű kistérségben” című TÁMOP programunkkal segítjük elő a térségi foglalkoztatást. A program 2014.06.01-én indult Ragályban a Gömöri Környezet és Tájfejlesztő Egyesület székhelyén. Ennek keretében 2 fő középfokú szakképezett munkavállaló került alkalmazásra, akiknek munkáját és a munka világába való beilleszkedését 1 fő mentor és a projektmenedzser segíti.

Partnerszervezetei vagyunk továbbá a Nemzeti Művelődési Intézetnek, így a kulturális foglalkoztatási program keretében is volt lehetőségünk 2 fő munkavállaló alkalmazására 2014 szeptemberétől. A térségben ugyanezen programban résztvevő önkormányzatokat, civileket segítjük az adminisztratív feladatok ellátásában.

8.) Önkéntes közösségek szervezése

2008 óta vagyunk közérdekű önkéntes tevékenységekben résztvevő önkénteseket fogadó szervezet. Az 2014-ben is nőtt a helyi tevékenységekbe bekapcsolódó önkéntesek száma, sőt néhány önkéntesünk kérte az egyesületi tagságot is. Önkénteseink főleg a helyi termékek előállításában és népszerűsítésében, valamint a rendezvénynapok, programok szervezésében, megvalósításában közreműködnek.

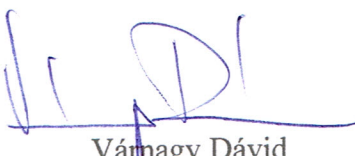
Nagy rendezvényeinken 11 dél-gömöri településen (Aggtelek, Alsószuha, Gömörszőlős, Zádorfalva, Kelemér, Ragály, Serényfalva, Szuhafő, Trizs, Zubogy, Imola) élő helyi önkéntes tevékenykedik az egyesület céljai megvalósítása érdekében. A 2014-es programok előkészítésében és megvalósításában összesen 180 fő állandó és alkalmi önkéntes működött közre.

9.) Részvétel civil hálózatok munkájában

Fontos más szervezetek munkájának, tapasztalatainak ismerése, kapcsolatrendszerünk bővítése, ezek segítségével eredményesebben, hatékonyabban végezhetjük a gömöri térségben önként vállalt feladatainkat. Éppen ezért rendszeresen részt veszünk a Dialóg a Közösségekért Közhasznú Egyesület által szervezett megyei és térségi civil műhelymunkákban. Továbbra is tagjai vagyunk a Zöld Régiók Hálózatának és az Észak-magyarországi Regionális Civil Környezetvédelmi Hálózatnak, melyek célja, elősegíteni a környezetvédelemmel, természetvédelemmel vagy fenntartható fejlődéssel foglalkozó civil szervezetek hatékony részvételét a fejlesztéspolitikai, területfejlesztési döntések meghozatalában a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítése érdekében.

Kelt: Ragály, 2015. május 15.

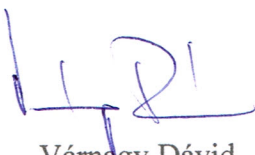

Várnagy Dávid
Elnök

Záradék: A beszámolót a Gömöri Környezet és Tájfejlesztő Egyesület Közgyűlése 2015. május 26-án egyhangúlag elfogadta.

Kelt: Ragály, 2015. május 26.

Várnagy Dávid
Elnök